

reny estimbat i aspres pendants rocosos (així fins més al Sud de Vic, cap a Centelles, 1924 etc.), mentre que en terres valencianes i fins al Nord de l'Ebre s'aplica b) a la vegetació de bardisses i arbustos espessos (poc diferent del cast. *maleza*). Això ja és ben antic, i en el Pirineu, Desclot, en efecte, sembla donar-li el matis a.

Car era obstacle que presenta capaç de deturar el gran exèrcit dels croats i francesos contra Catalunya, al peu del Coll de la Maçana: «no-s suspitaven que allent poguessen entrar, per rahó de les *malehes* e de la stretura e de la lagesa de la carrera», Desclot (§ 146, *NCL*, iv, 165.10); parlant de les grandioses de l'Alta Garrotxa, MrnVayreda (*Puny.*, p. 181); «no passí per *malehes*» em recomanaven en el Pedraforca la gent de Saldes (1933); la *Maléxa* del Soler a Lloberola de Biosca, la *M.* de la Torre a Pinós de Solsonès (= Barranco de la Torre, mapa IGC 13 × 48) (1964). Ja hem vist que contrau *-ea* en *-è* cap a Cerdanya, mentre que a la Vall de Boí hi ha rotacisme: La *Malèra* dels Tremollets, gran penya i «mala terra» entre Llebreta i Pleta-Mala damunt els Feixans de Sant-Espirit (1953, 1972); i es prolonga més al N. del límit lingüístic: *malédes* a les valls d'Aran (1933-5) i de Luixon: «rocher assez gros»; Fos i Sentenhi id. «ensemble de gros rochers, endroit très scabreux»; Usto *malézo* «gros rocher à pic»; i, ja en domini lldg., a Saurat: «grand précipice» (Rohlf, *RLiR* vii, 143).

També l'acc. meridional (que Colon precisa com a «terra sense conrear i brosses que hi creixen»), hi apareix arrelada des d'antic: «un troç de vinya ab *malea* a Bendreça» en el Llibre de Valúes castellonenc de 1371 (SzGozalvo, 1961); és vegetal, susceptible d'incendi: «del cingle de Penyablanca / al Barranc de la Bastida, / si no s'haguere cremat / bona *maléa* hi haurie», cobra que em cantaven a Peníscola (1961). En dos matisos, car sovint hi ha al·lusió explícita a vegetació espessa, com a Bel i a Rossell, i sovint l'exploten, com els bosquerols de Cabanes que vaig anar a interrogar quan *kařeĝaen maléa*; «això? ho rasquem per *dezermá la maléa*», Canet lo Roig; preguntant jo per una altura ben pelada em signaven a Vistabella «lo tossal aquella que no *ř á kab maléa*»; i a Vilafamés, d'un que era ple de *máles*. Però també pot ser que ho diguin com a equivalent de 'garriga' o pla no cultivat i mig erm: «—Què hi ha al Bustal? —És tot *malea* (no conreus), hi va a pasturar alguna rabera...», Traiguera; «allà hi ha una *maléa* molt important que li diuen lo Pla de la Xurra», Vinaròs (1961).

En deriva un col·lectiu *malesar* bastant estès: «La victòria --- / tarda en donar la verda palma a l'un; / Per fi la otorga...! / Vostres guerrers, Sultana, en corredissa, / se salven d'aquell pla pels *malesars*», *Seidia*, 147; d'on la gran partida de *Maléas* terra endins de Vinaròs. Però en els Pirineus també s'aplica a l'acc. d'allà: «dalt a Campilles tot són roieres ('rovires') i *malézá*» a Formiguera de Capcir (1960); (*Pic del Mallesar*, un dels que formen el límit entre Planès i aquella comarca (1959); d'aquí el derivat *desmalesar* 'estrapar la malesa' (*CostManc.* 1); i com a col·lectiu d'aquest sentit, més aviat *malesam* (ib.) en el Principat.

Allò que ja oscil·la entre *malesa* i bonesa, o les barreja: que només té, per dir-ho així, mitja *malea*, es va dir *entre-maleat* > *entremaliat*: ja és un mot de forma estabilitzada i ben conegut a primers del S. XIX [Belv. 1803]: «*entremaliat*: travieso, *irrequietus*»; al qual afegeix Lab. 1839 «reboltozo, barrabás». Ja el duia Verdager de la seva terra, en el primer esbòs de l'*Atl.*: «Eil, ab los ulls als astres y l'enlayrada pensa, / cantava les celsties y l'auba clarejant / --- / y jo, ab daurada lira, seguia l'hermós cant: / jo 'l seguia ab la lira, vers mos infants girada: / plavia'm, ay! de veure'ls pels cirers enfilats, / péixe branques tendroses y fulla a la ramada / y ab los cans cabussar-se pel pla, *entramaliats*», *Atl.* vi, 16d;³ «vina'm, vina'm aquí, *entremaliada*, cavallet, vina'm aquí!», NOLLER (*Croquis al n.* 9); «ell me recordà, allavors, moltes aventures *entremaliades*, de què ja n'havia perdut l'esma», Genís Aguilar (*Sota un tarot*, J. Flo. 1876, 303).

Si no m'erro no s'usa més que en el Princ. i zones adjacents (manca Escrig, GaGirona), i a les Illes, a Eivissa amb el mateix sentit que en el Princ. («travieso»), PzCabrero; mentre que a Menorca el *mal* tira pel costat intel·lectual i Moll el defineix com «difícil d'entendre o resoldre» a Ciutadella (*Misc. Alcover*, 439), i en *AlcM* en dona cita de Ruiz i Pablo; i deu haver-hi alguna cosa semblant a Mallorca, amb un matis com 'embullat, complicat, xampurrat', vist l'ús que en feia MSoliver: «contestava amb una arruixada d'injúries --- *entremaliada* de marsellès i mallorquí» (*L'Hostal de la Bolla*, 57). En fi es coneix que el mot ja devia ser usual i fins vell, a fi del S. XIV, car sembla ser una forma mutilada del mateix un *tremaliat* que trobem en el *Libre de les Dones*, amb un significat com 'extravagant, rebuscat': «devoció no és sinó fervor --- qui ama Déu el pregua --- s'à ensenyar defora per qualque senyal e --- sia prudent --- que negun no puxa pensar que tu, qui ensenyes ayals senyals --- que-u façes per vanaglòria --- car són alguns qui quant oren fan de si matex gran brogit, --- batent-se lo pits, gitant-se per matex e faent de si matex grans maraveyles, e dient paraules specials e fort *tremaliades*» (var. *tremeliades*, *tramaliades* en els altres còdexs) (§ 339, 493.30).

El mètode de derivació és fàcil de comprendre i no sense paral·lels. És sabut que la norma fonètica és que la -T-, entre vocals, normalment es conserva darrere l'accent (llevat en alguns parlats), mentre que cau sempre i pertot quan va abans de l'accent (*Lleures*C, 210, 213); i hi ha en català molts verbs en *-eir*, derivats per conducte dels abstractes en *-e(s)a*, com vaig demostrar en el mateix llibre (p. 174), que tenen sempre *-eir*, amb pèrdua constant de la consonant; paral·lelament també se'n formaren uns pocs en *-ear*, cas ben demostrat si bé bastant menys freqüent, però que es produí aquí i en algun altre cas: *assoliar-se* 'entotollar-se', derivat de l'adj. *SOL*, i també va existir *enriquear*, en lloc del més comú *enriqueir* o *enriqueir*, derivat de *ric*: «alguns de vostra cort --- tollen a vós, senyor, la vostra substància, e ells se són *enriqueats*», doc. del S. xv (*BABL* xi, 78). *Entremaliar* [Belv.].